

Hasznos tanácsok a bálványfa eltávolítására

A bálványfa megjelenése nem csak az erdőgazdálkodók számára jelent problémát. Magánemberként is szembesülhetünk vele, hogy kihajt a lakóházunk tövében, járdarepedésekben, ellepi a ritkán látogatott hétvégi telket, kinő a kerítés mellett és gyors növekedésével kárt okoz építményeinkben.

Mit tegyünk, ha végleg szeretnénk tőle megszabadulni?

Ha kivágjuk, letörjük, biztosak lehetünk benne, hogy hamarosan újra kihajt, esetleg el is bokrosodik és több hajtása lesz, mint ahányat levágtunk. Ráadásul ilyen esetben arra is számítani kell, hogy a fa gyökérzetéről nagy számú sarj fog előtörni. Mára általánosan elfogadott tény, hogy kizárólag a vegyszeres kezeléssel lehet tartós eredményt elérni.

Milyen vegyszert kell használni?

Fontos tudni a vegyszerekről, hogy az egyes készítmények különböző forgalmi kategóriákba vannak besorolva. Az I.-es és II.-es kategóriába tartozó szereket csak a növény – és talajvédelmi szakhatóságok által kiadott engedéllyel lehet megvásárolni és felhasználni. Az engedély kiadásának képesítéshez kötött feltételei vannak, melyeket rendelet szabályoz. A III.-as kategóriába tartozó szerek vásárlásához és felhasználásához külön engedély nem szükséges. A bálványfa ellen a leghatékonyabbak a *triklopir* hatóanyagú szerek, ezek azonban I.-es kategóriába tartoznak és nehéz őket beszerezni Magyarországon. Vannak III.-as kategóriába tartozó szerek is, amelyekkel jó eredményt lehet elérni, ezek a *glifozát* hatóanyagú szerek. Az egyes növényvédőszer gyárak nagyon sokféle gyomirtót készítenek ezzel a hatóanyaggal, ha bemegyünk egy kertészeti boltba, az eladó segíteni fog, hogy a készletükben levő *glifozát* hatóanyagú szerekből választani tudjunk. Nem érdemes azonban a legolcsóbb készítményt megvásárolni. Jó minőségű, hatásos szert kapunk már 2-3 ezer forintos literenkénti áron.

Hogyan kell alkalmazni a vegyszert?

A bálványfa gyors növekedésű, két éves korában már akkorára nőhet, hogy nem érjük fel a koronáját. Az eltávolításának módját attól függően kell megválasztani, hogy milyen méretű fával állunk szemben.

- Abban az esetben, ha nagy termetű a kérdéses fa, legjobb, ha kivágjuk, és ezt követően a frissen meginduló sarjakat kezeljük. Ismert olyan módszer is, amivel az álló fát lehet elpusztítani, de a lábon elhaló fa nagyon könnyen törik és a fakorona lehulló darabjai kárt okozhatnak a közelben levő épületekben, vagy az alatta parkoló autókban. Ezenkívül a száraz fa kivágása is sokkal veszélyesebb feladat, mint egy egészséges fáé. A Kisalföldi Erdőgazdaság ezt a módszert választotta, azonban az erdőben az elhaló fák nem veszélyeztetnek senkit, sőt a holtfa jelenléte bizonyos lebontó és odúlakó állatfajok számára kedvező életfeltételeket teremt. Az eljárás lényege, hogy a fa törzsébe derékmagasságban enyhén lefele irányuló furatokat készítsünk akkumulátoros fúróval, majd ezeket tömény vegyszerrel töltjük meg. Célszerű 8 mm átmérőjű fúrószárat használni, 4-5 cm hosszan a fába fúrni, a töltéshez pedig akár injekciós fecskendőt is használhatunk. Egy-egy fára több furat kerüljön, legyenek egymástól 5-10 cm távolságra körbe, egy képzeletbeli gyűrű mentén. Minél vastagabb a fa annál messzebb kerülhetnek egymástól a furatok.

Amennyiben a fa kivágását választjuk, csökkenthetjük a képződő sarjak mennyiségét, ha a friss vágáslapot tömény vegyszerrel kenjük le. Ezt csak akkor érdemes megtenni, ha lombos

állapotban vágunk ki a fát. Ha ugyanis télen, lombtalan fát vágunk ki, annak a keringése nem működik, így a vegyszer nem fog leszívódni a gyökerekbe.

- Amennyiben a nemkívánatos fák még akkorák, hogy elérjük a koronájukat, esetleg a korábban már kivágott fák sarjaival állunk szemben, legcélszerűbb a tömény szert a sarjak szárára kenni. A bálványfa kérge sokáig zöld színű, főleg a hajtás vége felé, ahol a levelek is találhatóak. Ezeket a zöld részeket szívódik fel leginkább a vegyszer. A gyomirtót egy olyan edénybe öntjük, amiből nem lötyögtetjük ki, és egy ecsettel az összes hajtásvéget megkenjük, kb. 20-30 cm hosszan. A módszer leveles állapotban alkalmazható.
- Egészen kicsi, friss növények esetében akár virágpermetezőt is használhatunk. A kannába hígított vegyszert töltünk, és a leveles hajtások végére porlasztjuk. 1 liter vízbe 0,4 dl szert keverünk. Magasra tartva semmiképpen ne használjuk, mert a szél az arcunkba fújhatja a permetet!

Lekezeltem a sarjakat, de újra megjelentek!

A bálványfa rendkívül ellenálló növény. Gyökerei sűrűn behálózzák a talajt, tápanyagot raktároznak és kitartóan tudnak sarjakat képezni. Ha a lekezelt területen újra bálványfát talál, nem feltétlenül Ön hibázott. Elképzelhető, hogy a gyökereiről sarjadt újra, de az is előfordulhat, hogy a talajban megbújó magok keltek ki. A lekezelt területet célszerű egy - két hónap múlva újra felkeresni és az időközben megjelent friss egyedeket újra kezelni. A gyökerek előbb utóbb kimerülnek és két három ismétlés után a bálványfa eltűnik a területről.

Mire kell még odafigyelni?

A vegyszerek az egészségre ártalmas anyagok. Használatuk előtt el kell olvasni a csomagoláson található használati utasítást, az abban leírtakat be kell tartani, valamint az előírt védőeszközöket is feltétlen vegyük fel vegyszerhasználat során (gumikesztyű, maszk, stb.) Legyük figyelemmel továbbá az esetlegesen közelben található dísznövényekre, sövényre, amelyekre a vegyszer a kezelés során esetleg rácsapphet, ezáltal a pusztulásukat okozva.

Kocsis Gábor István
erdőmérnök, erdészeti növényvédelmi szakmérnök
Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.